

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра української мови

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Українська мова і література»

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.01 Українська мова та література

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від «29» серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Актуальні проблеми української термінології»
Викладач	Пена Любов Іванівна
Контактний телефон викладача	0972168948
E-mail викладача	liubov.pena@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Покликання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Обговорення загальнометодологічних і загальнонаукових аспектів курсу, особливостей виконання різних форм робіт. Згідно з графіком консультацій.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Вибіркова навчальна дисципліна «Актуальні проблеми української термінології» є частиною фахової освіти магістрів української філології та майбутніх висококваліфікованих фахівців. Під час її вивчення студенти знайомляться з відомостями про особливості формування і становлення української термінології, її системою, сучасним станом, перспективами і проблемами українського термінознавства, удосконалюють свої вміння й навички оперувати фаховою термінологією у професійній діяльності.	
3. Мета і цілі навчальної дисципліни	
Мета дисципліни – формування у студентів цілісного уявлення про терміносистему української мови на теоретичному, прагматичному та функційному рівнях. Важливі завдання курсу – проаналізувати основні проблеми сучасного українського термінознавства; розглянути характер взаємодії і співвідношення національного та інтернаціонального у процесі формування термінології; висвітлити проблеми нормалізації, стандартизування термінології, проаналізувати джерела формування термінології та лексико-семантичні, словотвірні процеси в цій системі.	
4. Програмні компетентності	
<u>Інтегральна компетентність:</u> Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми в галузі українського мовознавства, літературознавства, термінознавства та філологічної науки загалом у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та / або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.	
<u>Загальні компетентності:</u> 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності). 11. Здатність до проведення досліджень на належному рівні. 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	
<u>Фахові компетентності:</u> 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах. 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки. 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для	

термінологічної номінації.				
7. Функціональний підхід до вивчення термінів. Загальноновживане слово і термін, вторинна номінація в системі термінології, детермінологізація.		2	2	6
8. Організація термінологічних систем на рівні парадигматики. Полісемія в термінології. Синонімія в терміносистемах. Антонімія. Гіпонімічні парадигми.		2	2	6
9. Сучасні термінознавчі дослідження. Авторитетні термінологічні праці.			2	8
10. Термінографія як галузь мовознавства. З історії української термінографії. Словники мовознавчих термінів, їх коротка характеристика. Українські електронні термінні словники.			2	6
ЗАГАЛОМ:		12	18	60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника . Робота на практичних заняттях упродовж семестру оцінюється за 5-бальною шкалою. Загальна максимальна сума балів за курс – 100 балів і є сумою балів за виконання практичних завдань, тестування, різні види самостійної роботи, контрольну роботу.			
Вимоги до письмових робіт	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань.			
Практичні заняття	Опрацювання програмових питань зі всіх тем курсу. Форма: усне повідомлення, дискусія, реферативне повідомлення, аналіз першоджерел, виконання вправ і завдань.			
Умови допуску до підсумкового контролю	Допуском до заліку є отримання позитивної підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). Під час визначення рейтингового підсумкового контролю враховується опрацювання тем, успішне виконання тестових завдань і контрольної роботи, КСР.			
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – залік. Форма складання – тестова (50 питань) або комбінована.			
8. Політика навчальної дисципліни				
Студент повинен добросовісно готуватися до всіх видів поточного та підсумкового контролю, дотримуватися правил академічної доброчесності. <u>Академічна доброчесність.</u> У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлені загальні морально-етичні принципи та правила поведінки, яких мають дотримуватися всі учасники навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримувати принципу академічної доброчесності та у всій своїй навчальній та викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно, доброчесно. https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/ . За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає «Комісія з питань етики та академічної доброчесності» при університеті, яка відстежує і				

регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі. <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>.

Відвідування занять. Урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>. У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання поточного і підсумкового контролю.

Навчання за індивідуальним графіком. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань у системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентовано [Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>. Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemu, EdEra та ін.

Повторне вивчення дисципліни. Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, має змогу проходження курсу вдруге відповідно до [Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін \(кредитів ECTS\) в умовах ECTS](#) або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти можуть надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>.

9. Рекомендована література

1. Булик-Верхола С. З., Наконечна Г. В., Теглівець Ю. В. Основи термінознавства : навч. посіб. 3-є вид., допов. Львів : Львівська політехніка, 2016. 192 с.
2. Голянич М., Стефурак Р., Бабій І. Словник лінгвістичних термінів: лексикологія, фразеологія, лексикографія. Івано-Франківськ, 2011.
3. Д'яков А. С., Кияк Т. Р., Куделько З. Б. Основи термінотворення. Семантичні та соціолінгвістичні аспекти. Київ : «КМ Academia», 2000. 216 с.
4. Зарицький М. С. Актуальні проблеми українського термінознавства : підручник для студентів вищих навч. закл. Київ : Політехніка; ТОВ «Фірма «Періодика»», 2004. 124 с.
5. Казимиrowa І.А. Концепція історичного словника лінгвістичних термінів. *Українська мова*. 2021. № 2 (78). С. 90-101.
6. Кочан І. Українське термінознавство вчора, сьогодні, завтра. *Мовознавство*. 2017. № 6. С. 44-53.
7. Лесюк М. Становлення і розвиток української літературної мови в Галичині: монографія. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2014. 732 с.
8. Панько Т. І., Кочан І. М., Мацюк Г. П. Українське термінознавство. Львів : Світ, 1994. 216 с.
9. Пена Л.І. Лінгвістичні терміни у «Граматичі української (руської) мови» С.Смаль-Стоцького та Ф.Гартнера. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені М.Коцюбинського. Серія: Філологія*. Випуск 11. Вінниця, 2009. С. 40-44.

10. Пена Л.І. Мовознавча термінологія в «Нарисі сучасної української літературної мови» Ю.Шевельова *Південний архів. Збірник наукових праць. Філологічні науки*. Випуск LXXIII. Херсон, 2018. С. 31-34.
11. Симоненко Л.О. Історична тяглість розвитку української наукової термінології. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. 2017. Випуск 64. Ч. 1. С. 320-329.
12. Симоненко Л. Лінгвістичні проблеми унормування наукової термінології. *Українська термінологія і сучасність: Збірник наукових праць*. Київ : КНЕУ, 2007. Вип. VII. С. 21–25.
13. Симоненко Л.О. Українська термінографія: стан і перспективи. *Мовознавство*. 2014. № 4. С. 28-35.
14. Симоненко Л.О. Українське термінознавство: від витоків до сьогодення. *Наукова термінологія нового століття: теоретичні і прикладні виміри : збірник наукових праць*. Рівне, 2016. С. 16-19.
15. Термінологія. *Енциклопедія українознавства*. Т. 8. Львів, 2000. С. 3173-3176.
16. Українська мова. Енциклопедія. 4-е вид. Київ : Укр. енциклопедія ім. М.П.Бажана, 2013.
17. Українська мова. Енциклопедія / За ред. І.В.Муромцева. Київ : Вид-во «Майстер-клас», 2011. 400 с.
18. Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду: Документи і матеріали / Упоряд.: Л.Масенко та ін. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2005. 399 с.
19. Ципердюк О. Д. Мовознавча термінологія в праці Є. Тимченка “Номінатив і датив в українській мові”. *Слово : Прикарпатський вісник НТШ*. Івано-Франківськ, 2015. № 2 (30). С. 105-114.
20. Шкіцька І.Ю. Тенденції розвитку сучасної термінології сфери вищої освіти. *Українська мова*. 2021. № 2 (78). С. 102-115.
21. Вісники та збірники міжнародних наукових конференцій «Проблеми української термінології», що періодично проводять у Національному університеті «Львівська політехніка».

Любов Іванівна Пена,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови